

lende crediteuren ten laste van één begrotingspost; het bepaalde in het eerste lid van artikel 25 der rekeningsvoorschriften, nl. dat in sommige gevallen betalingen op een betaalsrol waren toegestaan, is hierdoor overbodig geworden.

Het nieuwe model H V kan worden gebruikt, indien men het gewenscht acht om het bevel tot betaling te plaatsen op de keerzijde van een giro-overschrijvingsbiljet. Bij sommige provinciën waren deze modellen reeds in gebruik. Dit model zal wel veel worden gebruikt; een klein bezwaar is, dat het bevel tot betaling, dat op den rechtervleugel van het girobiljet wordt geplaatst, dan voorkomt op een formulier van veel kleiner formaat dan dat van de gebruikelijke mandaten; ook zal de omstandigheid, dat veelal de ontvanger en niet de secretarie der gemeente beslist omtrent de wijze van betalen, tot omslag kunnen leiden.

Model H VI is te gebruiken, indien het gemeentebestuur een door een crediteur ingezonden rekening van een bevel tot betaling door middel van een stempelafdruk wenscht te voorzien.

Het toepassen van verzamelgiro is voorts toegestaan. Ten aanzien van deze toepassing verklaarde de commissie tot herziening der voorschriften indertijd: „Evenals bij het enkelvoudige giro is ook bij het verzamelgiro het bewijs van afschrijving, hier bestaande uit een lijst van over te schrijven posten, aan het hoofd voorzien van een verzamelgirobiljet met datumperforatie, het kwijtingsbewijs”. Het gebruikmaken van verzamelgiro is alleen toegestaan ten aanzien van betalingen ten laste van één begrotingspost tegelijk.

Naar onze opvatting zullen de nieuwe mandaten, al zijn de desbetreffende voorschriften eerst op 1 Januari j.l. van kracht geworden, ook voor den nog loopenden dienst 1937 kunnen worden gebruikt.

Ten aanzien van de tenaamstelling der mandaten en de wijze van kwijting zijn enkele nieuwe en gewijzigde voorschriften opgenomen.

Zoo zijn ook de bewijzen van afschrijving of storting, afgegeven door een gemeentelijken girodienst, thans in ruimen zin als kwijtingsbewijs erkend. In de provincie Noordholland was dit indertijd reeds in het bijzonder mogelijk gemaakt. Uit een oogpunt van controle is echter een voorwaarde gesteld: een dergelijk bewijs geldt niet als voldoende kwijting, indien de gemeenteontvanger ambtenaar bij een gemeentelijken girodienst is. Dit voorschrift zal tot moeilijkheden leiden in die gevallen, dat een ontvanger tevens hoofd is van een gemeentelijken girodienst en Gedeputeerde Staten indertijd reeds toestemming hadden verleend om dergelijke bewijzen als volledige kwijting te aanvaarden. (Een dergelijke toestemming kon nl. hoewel de voorschriften voor de gemeenterekening door de Kroon werden gegeven, toenmaals door Gedeputeerde Staten worden verleend). Voor de desbetreffende girodiensten zal dit niet tot vereenvoudiging leiden.

Ook een bewijs van overboeking en overmaking van gelden door de Bank voor Nederlandsche gemeenten of een andere bankinstelling wordt nu als volledig bewijs van kwijting aanvaard. De in vele gevallen geëischte voldaanteekening door de Bank van Nederlandsche gemeenten is dus niet meer noodig.

De overige voorschriften betreffende de kwijting meenen wij te kunnen voorbijgaan.

Tenslotte is de eisch tot het deugdelijk verklaren van rekeningen door crediteuren vervallen. Wij hebben het nut van dezen maatregel altijd sterk in twijfel getrokken; vast staat, dat hij in de praktijk veel last bezorgde. Toen Gedeputeerde Staten nog van dit voorschrift ontheffing konden verlenen en dit in het algemeen op ruime schaal geschiedde, was de be-

lemmering in de praktijk niet zoo groot. Sinds 1931 moest deze ontheffing echter aan de Kroon worden gevraagd; zij werd toen niet zoo vlot verleend.

In de Boekhoudvoorschriften zijn ook enkele kleine wijzigingen aangebracht. Wij bespreken die in een volgend artikel.

Men ziet het: geruchtmakend zijn de wijzigingen der voorschriften niet. De berg heeft, voorloopig althans, een muis gebaard.

Maar hierbij zal het wel niet blijven.

J. H. TEXTOR

UIT HET BUITENLAND

Red.: F. HAARBOSCH, CH. HAGEMAN, Drs A. TH. DE LANGE en Drs W. P. DEN TURK

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

Engeland

De Accountancy in de laatste 50 jaar

Het Engelse financieele dagblad „The Financial Times” bestond op 13 Februari 1938 50 jaar en gaf bij die gelegenheid een jubileumnummer uit ter omvang van 88 pagina's, dat van bevriende zijnde aan de Redactie ter kennisneming werd toegezonden.

Het begint met een korte geschiedenis van The Financial Times, vervolgt met artikelen over het Engelse bankwezen in de laatste 50 jaar, de Londense geldmarkt, de effectenbeurs, de unit-trust en geeft dan naast een pagina met foto's van het gebouw van The Institute of Chartered Accountants een artikel van de hand van

Sir William McLintock, Bt., G.E.B., C.V.O.
over

The Accountant and his place in the world of Industry and Commerce. „Importance as a guiding and growing influence”.

De vooruitgang van de accountancy in de laatste 50 jaar kan gezegd worden een weerspiegeling te zijn van de toenemende samengesteldheid van het leven zelf. Gedurende deze periode hebben de groei van de bevolking en van de ondernemingen, de gestegen levensstandaard, de toeneming van de overheidsuitgaven en van de belastingen, het wassende staatstoezicht op de particuliere onderneming, en in de laatste jaren de organisatie van verschillende vormen van ordening, alle medegewerkt tot een hoog georganiseerde gemeenschap, waarin de zakelijke verhoudingen tusschen de menschen talrijker en belangrijker geworden zijn.

De functie van de accountancy nu is het in geld vastleggen van deze verhoudingen en de rekening-wetenschap is in een voortdurende staat van evolutie geweest om gelijken tred te kunnen houden met het versnelde tempo van het zakenleven in al zijn geleidingen. Dit proces is natuurlijk gepaard gegaan met een toeneming van het aantal accountants, hetzij in dienst van ondernemingen of in het vrije beroep. De groote toeneming van de aantallen dergenen, die lid zijn van de verschillende accountants-vereeningen, is natuurlijk slechts een ruwe aanwijzing van de toenemende belangrijkheid van de accountancy, daar deze toeneming ten deele een gevolg is van den groei van deze organisaties uit een nietig begin. The Institute of Char-

tered Accountants vermeldt als aantal leden op 2 Februari 1938 12792!

In de oogen van het publiek is de term accountancy nauw verbonden met den beroeps-accountant en de beroeps-accountant is in het algemeen vooral belast met het controleren van jaarrekeningen van N.V.'s.

Daar het aantal N.V.'s, waarbij het belegend publiek belang heeft, de laatste 50 jaar, en vooral na den oorlog, sterk is toegenomen, is ook het besef van de belangrijkheid van de functie van den auditor gegroeid!

De verantwoordelijkheid van den accountant tegenover aandeelhouders is groot, en hoewel zij op sommige punten door de Companies Act nauwkeurig omschreven is, blijft er een groot gebied, waarop het uitsluitend aan het eigen oordeel en zorgvuldigheid van den accountant én aan zijn zesde zintuig, overgelaten is vast te stellen hoe ver zijn plicht gaat.

Het verdient daarom een eervolle vermelding, dat nog slechts in enkele gevallen rechters hebben moeten vaststellen, dat de auditor niet voldaan had aan de eischen van redelijke zorgvuldigheid en bekwaamheid.

Aangestipt wordt nog, dat de accountants zeker een rol gespeeld hebben in het opvoeden van „directors of companies” in de bereidheid tot het verschaffen van meer inlichtingen aan hun aandeelhouders, dan de Companies Act als minimum voorschrijft.

Sir *McLintock* wijst erop, dat belangrijke monetaire gebeurtenissen zooals de terugkeer van Engeland tot den gouden standaard in 1925 of het verlaten ervan in 1931, van fundamenteele betekenis geweest zijn voor de earning power van talrijke ondernemingen en daarmee tevens voor de waarde van de vaste activa. Uit de balansen van talrijke belangrijke maatschappijen blijkt nu, dat de accountants het in de latere jaren der depressie steeds vaker wenschelijk gevonden hebben de aandacht van aandeelhouders te vestigen op de waardeering van de vaste activa, als die niet meer in overeenstemming was met de op balansdatum geldende omstandigheden.

Verandering in het prijsniveau is dikwijls oorzaak geweest, dat de onderpanden voor crediteuren op langen termijn hun waarde voor een groot deel verloren, zoodat de accountant in vele gevallen op moest treden als „receiver” of liquidateur.

Een verschijnsel, dat in de laatste halve eeuw den accountant voor talrijke nieuwe problemen stelde, was de opkomst van de holding-company; vooral het probleem van de waardeering van de aandelen in dochter-maatschappijen vereischt de nauwgezette aandacht van accountants.

De taak van den accountant werd verruimd doordat men hen de winstberekeningen in prospecti liet certificeeren.

Zeer belangrijk voor de accountants is de stijging van de belastingen geweest. In 1887 was de income-tax 7 d per £ (dus niet ten volle 3 %) en schermutselingen met inspecteurs van de belasting waren in de accountants-praetijk weinig talrijk. Toen tijdens den oorlog de income-tax steeg tot 25 % en de Oorlogwinstbelasting tot 80 en in sommige gevallen tot 100 %, ontstond een vruchtbaar arbeidsveld voor de bekwaamheid en vindingrijkheid van den accountant en deze uitersten van belastingheffing hebben den accountant in een voortdurenden vriendschappelijken oorlog met de belasting-autoriteiten gewikkeld, die wel dankbaar mogen zijn, dat door de medewerking van de accountants die ingewikkelde materie tot tevredenheid van beide partijen behandeld kon worden.

Ook het streven naar rationalisatie maakte den bijstand van den accountant vaak noodig. In de steenkolen-industrie berusten de verhoudingen tussehen mijneigenaars en werklieden geheel op de accountants-certificaten omtrent de opbrengst.

Bij de uitvoering van het tegenwoordige geweldige bewa-

ningsprogramma, wordt de accountant opnieuw vertrouwd met de kostprijsprobleem in munitiefabrieken en het contrôle-werk in verband met regeeringsopdrachten, zooals dat ook tijdens den oorlog geschiedde.

Het steeds meer veld winnen der boekhoudmachines e.d. stelde hogere eischen aan accountants, met het oog waarop de exameneischen ook hooger gesteld moesten worden.

Sir *McLintock* wijst er dan nog op, dat er door beider contact met handel en industrie eenige verwantschap is tussehen het werk van den econoom en van den accountant. Economen hebben accountants vaak verweten, dat het materiaal, dat accountants uit zoovele bronnen verzamelen konden, niet beter benut werd voor de bestudeering van het conjunctuur-verschijnsel en andere economische vraagstukken. Het vertrouwelijk karakter der cijfers en het beperkte gebied, dat elke accountant individueel bestrijkt, zal dit echter steeds beletten.

Sir *McLintock* besluit als volgt:

De algemeene opvatting omtrent de functie van den accountant in het zakenleven heeft in de laatste jaren een radicale wijziging ondergaan. Er was een tijd, dat de accountant, in het bijzonder in zijn hoedanigheid van auditor, bijna beschouwd werd als een levenloos onderdeel van het boekhoudsysteem, of, waar hij een actiever rol vervulde, was hij te vergelijken met een soort loodgieter, die in het rijk der cijfers lekken dichtsoldeerde en lappen zette op gaten.

Tegenwoordig is de vroegere loodgieter een architect, ingenieur, bouwer en vaak een geestelijk adviseur geworden met practisch bruikbare kennis van andere vakken. In de huidige snel veranderende omstandigheden wendt de zakenwereld zich voor leiding meer en meer tot den accountant als tot een persoon met een elastisch en veel omvattend gezichtsveld, en het is volstrekt noodzakelijk, dat de geest van den accountant niet gebonden is aan voorbeelden uit het verleden.

Heden ten dage is de accountant — of moest hij zijn — een zakenman met een positieven en leidenden invloed op het bedrijfsleven, en hij beschouwt cijfers niet langer als een saai kroniek van het doode verleden.

F. H.

Articled clerks

Het Engelsche Maandblad *The Accountant Student*, dat elke maand een prijsvraag uitschrijft onder de assistenten, publiceert in zijn November-nummer van 1937 den uitslag van de prijsvraag voor het beste artikel over het onderwerp:

„Do you consider Articles of Clerkship to be the most satisfactory preliminary to entrance into the Accountancy Profession?”

Zoals gewoonlijk kwamen slechts weinig antwoorden in, nl. slechts 11.

Verschillende inzenders wezen op het ongewenschte, dat de assistenten een zware premie moeten betalen aan den accountant, onder wiens toezicht en in wiens dienst zij zich stellen. Op die manier is het aan minder goed gesitueerde jongelui onmogelijk Chartered Accountant te worden. Daartegenover wordt dan de billijkheid bepleit van een salaris in verhouding tot de gepraesteerde diensten.

De redactie vindt echter, dat als de jongelui geen premie kunnen betalen om Chartered Accountant te worden, zij maar lid moeten worden van de Society of Incorporated Accountants; „until wealth is abolished altogether, the man in possession of it will always possess an advantage over him who has it not, but a discussion of this aspect is not, in our view, immediately demanded.” Verder stelt de redactie in dit ver-

band, dat het billijk is een premie te laten betalen door de „clerks”, daar deze dan toch maar toegang hebben tot de kennis en bedrevenheid, die de werkgever verworven heeft, en waarvan men niet mag verwachten, dat hij deze wegsechenkt, omdat zij zijn kapitaal vormen.

Algemeen is de klacht, dat het studeeren in de avonduren na een dag van ingespannen werken tengevolge heeft, dat de belangstelling in kunst, literatuur en politiek geofferd moet worden op het altaar der accountancy, en de wensch wordt uitgesproken in de Artieles een bepaling te laten opnemen, dat bepaalde uren gedurende den kantoor tijd vrijgelaten moeten worden voor studie. De redactie wijst er daartegenover op, dat de accountants met een ernstige opvatting van hun werk, weinig anderen vrijen tijd hebben dan het weekend, en dat dat voor de assistenten dan toch ook wel voldoende geacht moet worden.

De klacht wordt ook geuit, dat de kans bestaat, dat aan den jongen assistent na het teekenen van de Artieles blijkt, dat hij op een onbeteekenend kantoor is, waar hij geen voldoende kennis kan opdoen.

Men zou wenschen, dat het Instituut het land in districten verdeelde en de in elk district werkzame accountants naar den omvang van hun kantoor en de mate, waarin zij in een bepaalden tak van arbeid gespecialiseerd zijn, in 4 groepen indeelde; de assistent zou dan in elke groep een jaar werkzaam moeten zijn.

Een der inzenders doet het voorstel een hoogeschool-opleiding in accountancy en aanverwante onderwerpen gevolgd of voorgedaan door 2 of 3 jaren practijk de plaats van de „artieles” te doen innemen. De redactie meent, dat de bestaande opleidings-instituten zóó gespecialiseerd zijn op elk onderdeel der examens, dat betwijfeld moet worden of een hoogeschool een beter resultaat zou geven. Ook de hoogere kosten en het feit, dat een universiteit voor vele studenten het wonen buiten de ouderlijke woning noodzakelijk zal maken, worden bezwaren tegen universitaire opleiding geacht.

Waar geen enkel van de voorstellen ook maar een goed woord krijgt van de redactie, is het wel niet te verwachten, dat in het opleidingssysteem spoedig verandering zal komen.

F. II.

BOEKBESPREKING

*Neuzeitliche Gestaltung des Industriellen Rechnungswesens als Voraussetzung wirtschaftlicher Geschäftsführung.
Erfahrungen und Erkenntnisse eines Praktikers.
Von Karl Beisel.*

Dit werk biedt, wat de terminologie aangaat, niet die bezwaren, die men vaak aan soortgelijke werken kan tegenwerpen, althans niet zooals de schrijver zelf suggereert in zijn voorwoord waar hij, die zich zelf als „Praktiker” aankondigt, de vrees uitspreekt dat veel bedrijfseconomen aanstoot zullen nemen aan zijn terminologie, daar hij zich, bij gebrek aan eenheid in de Bedrijfseconomie, maar bedient van in de praktijk gangbare begrippen.

Zoowel door zijn beeldspraak als zinsverband zijn voor een critisch, althans bedrijfseconomisch geschoold lezer de gebruikte termen duidelijk genoeg als drager van de door den schrijver bedoelde begrippen. En dat is meer dan men van menig Duitse schrijver zeggen kan.

Het is mij dan ook een aangename taak, aan het mij bereikte

verzoek, zoo ik daartoe aanleiding mocht vinden het werkje in ruimere kring bekendheid te verschaffen, te voldoen.

Gemeenlijk plegen Duitse schriften zwaar te verteren te zijn, niet alleen wat omvang aangaat, maar ook wat de wijze van gedachtenoverbrenging betreft.

Karl Beisel heeft echter de kunst verstaan zijn geheele kennen en kunnen op dit terrein, de moderne industriële rekeninglegging, ter beschikking te stellen in slechts 135 pagina's.

Het wekt reminiscenties aan *Martin Lohmann* „Der Wirtschaftsplan des Betriebes und der Unternehmung”.

Doch evenals daar is het met dit werkje gesteld; hoe dunner de boeken, des te nauwkeuriger te lezen.

De beknoptheid der behandeling leidt ertoe dat de korte en kernachtige uitspraken, waarin de schrijver stelling neemt, niet of niet voldoende worden beargumenteerd.

Zoo bijv. zijn stellingname zonder meer t.a.z. van Afgeschrijvingen (Pag. 22) „Wir bekennen uns zur gleichbleibende Abschreibung vom Anschaffungswert.”

Hierbij houdt schrijver geen rekening met rente, terwijl hij op pag. 54 bij de behandeling van de materiaalrekening zegt: „Gleichgültig ob wir zur Haltung des Lagers Kredit beanspruchen oder ob wir das Lager aus eigenen Mitteln finanzieren, müssen wir zur Erstellung einer möglichst genauen Unkostenrechnung und Selbstkostenrechnung den einzelnen Lagerstellen Zinsen zu angemessenen Sätzen anrechnen”. Met een voorbeeld van hout motiveert schrijver, dat rente bij de kostprijsberekening (althans voor materiaal) in acht dient te worden genomen.

Extra-afgeschrijvingen wil schrijver, buiten de kostprijsberekening om, in een risicotoeslag, welke bij de verkoopprijs in acht dient te worden genomen, verrekenen.

In zijn voorwoord erkent schrijver dat een machinefabriek hem voor oogen stond; desniettegenstaande poogt hij algemeene grondslagen te geven, waarin hij n.m.m. in zooverre geslaagd is, dat men dit werkje niet meer als een monografie behoeft te beschouwen, alhoewel uit den aard der zaak de administratie van stuk- resp. serieproductie het leeuwendeel der aandacht verkrijgt en de administratieve organisatie bij massa-productie in het gedrang komt.

In de eerste 20 pagina's geeft de schrijver zijn algemeene grondslagen, waarin hij verklaart, dat het moderne ver uitgebouwde „Rechnungswesen” even onmisbaar is voor een goede bedrijfsvoering als een kompas voor het besturen van een schip.

De vroeger heerschende opvatting, dat een geldboekhouding daartoe voldoende was, is aan het verdwijnen. Wel heeft schrijver ook op dit gebied moderne wenschen zoo bijv. om de liquiditeit in het grootboek tot uitdrukking te brengen.

„Das Innere Rechnungswesen” verdeeld in vier Abrechnungsstufen t.w.:

- 1a. Anlagen-Rechnung
- b. Lohn- und Gehaltsrechnung
- c. Material-Rechnung.
2. Unkosten-Rechnung.
- 3a. Erzeugnis-Rechnung
- b. Selbstkosten-Rechnung.
- 4a. Erfolgs-Rechnung
- b. Statistik und Planung.

levert tevens de inhoudsopgave van het onderhavige werk.

Een schema en een Kontenplan laten duidelijk zien hoezeer deze schrijver, een leerling van Schmalenbach, althans toepasser van diens ideeën moet zijn.

Schrijver trekt te velde tegen „Grosze Topf” rechnungen